

METSONLEHTIÄ

Uutiskirje 4 / 2003

18. heinäkuuta 2003

Julkaisijat: Maa- ja metsätalousministeriö ja Ympäristöministeriö

LUONNONSUOJELUALUEIDEN PERUSTIEDON KERUU KÄYNNISSÄ

Metsähallitus jatkaa luonnonsuojelualueiden perustiedon keruuta osana METSO-ohjelmaa. Maastotyöt ovat olleet hyvässä käynnissä kesäkuun alusta alkaen. Tavoitteena on kerätä perustiedot koko maassa noin 1,7 miljoonan hehtaarin alueelta ja METSO-alueella 552 000 hehtaarilta.

Tavoitteena tarkemmat tiedot

Luontotyyppitietoja tarvitaan mm. luonnonsuojelu-, retkeily- ja erämaa-alueiden tilan kuvaamiseen, hoidon, käytön ja ennallistamisen arviointiin ja suunnitteluun, Natura-luontotyyppien seurantaan, tutkimuksen kohdentamiseen sekä luontopastukseen ja -opetukseen.

Tavoitteena on inventoida aiempaa tarkemmin luonnonsuojelun kannalta kiinnostavat ja arvokkaat luontotyytit ja pienkohteet, esimerkiksi lehdot, rehevät suot, kalliojyrkänteet, paahteympäristöt, niityt ja pienvedet.

Luontotyyppien inventoinnissa mitataan eri luontotyyppiä kuvaavia tunnuksia. Myös kasvupaikka ja luontotyytin rakenne määritetään aiempaa tarkemmin. Esimerkiksi metsien elävän ja kuolleen puuston määrä ja laatu mitataan. Myös eri luontotyyppien erityispiirteet arvioidaan, esimerkiksi lehdoissa pensaskerroksen lajisto ja peittävyys.

Inventoinnissa arvioidaan kuvioittain myös ennallistamisen ja hoidon tarve. Jos ihmisen aiheuttamat muutokset eivät näytä korjautuvan itsestään lyhyessä ajassa, kuviolle tehdään toimenpide-ehdotus. Sellaisia ovat kivennäismailla esimerkiksi lahopuun keinotekoinen lisääminen, pienaukkojen tekeminen tai metsän polttaminen.

Tiedot kerätään vuoden 2006 loppuun mennessä. Tämän vuoden tavoitteesta 134 000 hehtaarista oli kesäkuun loppuun mennessä inventoitu 37 000 hehtaaria. Lisätietoja: projektipäällikkö Hannu Lehtonen, Metsähallitus, p. 0205 64 6629.

TALOUSMETSÄÄ INVENTOIMASSA

Myös Metsähallituksen talousmetsien Metso-inventoinnit ovat täydessä käynnissä. Karkkilan Keihäsjärvi kuuluu inventointeja tekevän Toni **Lehtisen** kohteisiin, jotka on poimittu Metsähallituksen talousmetsien paikkatietojärjestelmästä. Toni kertoo Keihäsjärvellä, miten luonnonsuojelubiologisten kriteerien tunnistaminen käytännössä sujuu.

Ensimmäiseksi inventoijat määrittelevät kohteen metsätyypin. Keihäsjärven alue on lehtomaista kangasta, jossa kasvaa mm. sudenmarjaa. Puusto on erikäs rakenteinen, ja alueella on paljon kuivia kuusia ja pökölöityviä lehtipuita. Alue on entistä laidunmaata, joten se on hyvin rehevä. Lähellä sijaitsee soiden suojelualue.

Osalla kaatuneista puista on kookkaita tyvipaakkuja.

Seuraavaksi inventoijat tarkistavat, täytyykö mikään ensisijaisista kriteereistä. Eri-tyisesti he tarkkailevat lahoppuun määrää. Myös eri lahoasteluokkia tulisi esiintyä tasanaisesti, jotta alue täyttäisi kriteerin vaatimukset.

Keihäsjärven alueella on paljon lahonneita maapuita ja runsaasti järeää kuollutta puuta, joten ensisijaisista kriteereistä täytyy kaksi. Alue täyttää myös sijaintikriteerin, koska se rajautuu suojelukohteeseen. Pinta-alakriteeri ei aivan täyty, koska alue on vain noin hehtaarin suuruinen. Keihäsjärven alue määrittäyty kuitenkin selkeäksi Metso-kohteeksi.

Toni Lehtisen silmä on selvästikin kouliintunut tunnistamaan kriteerejä. Hänen mielestään se onkin suhteellisen helppoa. Inventoijat ovat lisäksi koulutuksessaan luoneet määrittelyjä helpottavia rajoja.

Inventoinnit pyritään saamaan valmiiksi ainakin Etelä-Suomessa jo tämän kesän aikana, Pohjois-Suomessa inventoinnit jatkunevat myös ensi kesänä. Inventoijat saavatkin pitää kiirettä, sillä tarkistettavat kohteet ovat hyvin hajallaan, ja niitä on yhteensä 12-13 000 hehtaaria.

LUONNONARVOKAUPPAKOHDETTA KATSASTAMASSA

Noin 50 metsänomistajaa on ottanut yhteyttä Lounais-Suomen metsäkeskuksen Leena **Gustafssoniin**, joka tarkastaa luonnonarvokauppakokeiluun tarjotut kohteet Satakunnassa. Leena on ehtinyt käydä katsastamassa tarjotuista kohteista 20, joista 15 vaikuttaa hänen mukaansa varteenotettavilta.

Kohteista yksi on noin kymmenen hehtaarin alue vanhakkoa kangasmetsää, joka liittyy lehtoon. Alueen puusto on eri-ikäistä. Vanhoja ja pystyyn kuolleita puita on jonkin verran. Alueella on myös järeitä lehtipuita; koivuja ja haapoja, joihin linnut ovat

tehneet pesäkolojaan. Lahoppuuta ei vielä ole runsain mitoin, mutta sitä on syntymässä lisää: puut kasvavat paikoin niin tiheässä, että osa niistä lahoaa ajan mittaan.

Kohteita arvioidessaan Leena Gustafsson mittaa ensin puuston rakenteen ja sen jälkeen luonnonarvot. Hän pyrkii muodostamaan alueesta kokonaisvaikutelman, esimerkiksi suojelualueen läheisyys ja maisemallinen merkitys saattavat olla tärkeitä tekijöitä. Katsastamaamme kohdetta Leena pitää mahdollisesti luonnonarvokauppaan soveltuvana, koska se täyttää monia kriteerejä.

Luonnonuojelubiologisista kriteereistä Leena toteaa, että niistä on hyötyä kohteiden valinnassa, joskin ne ovat melko väljät. Mitä esimerkiksi tarkoittaa runsaslhopuustoinen metsä? Kriteerit auttavat kuitenkin määrittelemään, minkälaisia elinympäristöjä haetaan luonnonarvokaupan kohteiksi.

Ensimmäiset sopimukset metsänomistajien kanssa tehtäneen elokuussa. Sopimusten arvon hinnoitteluun ei ole luotu tarkkoja ohjeita, vaan palkkio määräytyy joustavasti neuvotellen. Palkkion suuruuteen vaikuttavat puuston tuotto ja monimuotoisuustekijät. Puuston tuotossa arvioidaan metsänomistajalle koituvat menetykset puun kasvun arvon menetyksestä kymmeneltä vuodelta. Palkkioon voidaan myös lisätä korvaus hoitotoista ja kasvutappioista. Kohteiden valinnassa korostetaan monimuotoisuustekijöiden osuutta koko palkkiosummasta.

Tänä vuonna luonnonarvokauppaan on käytettävissä yhteensä 400 000 euroa, mikä riittänee noin 200 hehtaariin. Tähän mennessä on tarjottu yhteensä noin 300 hehtaaria.